16

DE

ABORTU.

DISSERTATIO

INAUGURALIS MEDICO-OBSTETRICIA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS

IN

ALMA LITERARUM UNIVERSITATE

FRIDERICA GUILELMA

UT SUMMI

IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORES

RITE SIBI CONCEDANTUR

DIE I. M. JULII A. MDCCCXLIII.

H. L. Q. S.

PUBLICE DEFENDET

AUCTOR

FRANCISCUS MARGGRAFF

BEROLINENSIS.

OPPONENTIBUS:

H. GOECKE, med. et chir. Dr.
A. VILTER, med. et chir. Cand.
R. TEGNER, med. et chir. Stud.

BEROLINI,

TYPIS NIETACKIANIS.

PARENTIBUS

OPTIMIS, DILECTISSIMIS

USQUE AD CINERES SUMMOPERE COLENDIS

HASCE

STUDIORUM PRIMITIAS

PIO GRATOQUE ANIMO

D. D. D.

AUCT

Voces abortus, aborsus (1), affluxio, partus imma-
irus, apopallesis, apopalsis, ἔκτρωσις, ἄμβλωμα, ἀπο-
θορὰ, διαφθορὰ, ἔκτρωμα, ἐξάπλωσις, avortement, fausse
ouche, abortion, alii synonymas, alii plane inter
e esse diversas contenderunt. Prae ceteris tamen
oortus plane est distinguendus a partu praematuro,
un partum esse abortum dicimus, si embryon vel
foetus, qui vivere nondum potest, ex corpore
aterno prodiit; praematurum autem, si foetus sex-
m jam graviditatis mensem transgressus est, ideo-
ue per se vivere potest. Quicunque tamen ante
stum tempus accidunt partus, ex spatio, quod in-
conceptionem et partum interest, secernendi sunt.
quod jam Hippocrates, clarissimus ille anti-
orum medicorum, et acutissime et distinctissime
ernovit memoriaeque prodidit. Ille semen ante
nceptionem exire dixit et hoc, quod ἐκκρίσεις no-
navit, intra septimum post coitum diem fieri. In
ro suo, quem de partu mense septimo accidente
nscripsit (2), quae sequuntur dixit: Dies praeci-

(1) Cfr. Nonius ap. Lobeck. ad Phrynich. p. 209.
(2) Vol. I. pag. 457.

pui sunt et primus et septimus, magni momenti (morbis et infantibus plurimos enim abortus (τρωσμοὺ his diebus prodire, tamen ἐκκρίσεις neque vero τρω μοὺς vocari. Tum Aristoteles foetum prim mensibus expulsum aborsum nominat. Recentior vero scriptores, quorum unum Velpeau afferre l ceat, ullam interesse differentiam negaverunt, neq aliud nisi foetum aut maturum aut immaturum agn verunt. Quamvis vero fieri non bene possit, ut i immaturum foetum ex diversis graviditatis period inquiramus, cum et causae et aspectus et effect conveniant omnium, aliquid tamen interesse mil videtur, ut illos secundum mensium numerum distr buamus.

I. Partus fit a primo usque ad tertii mens finem, quippe quo tempore membrana uteri decidu sit firmissima et cum uteri vasis cohaereat, quo ig tur placenta nondum est formata. Hunc partu abortum appellare liceat.

II. Partus vero immaturus est partus, qui in tra quartum mensem ac septimum supremum accidi quo tempore placenta non modo est formata, se quovis mense et incremento et extensione augetu Hos partus mitiores sequuntur dolores et multo m nor sanguinis effusio.

III. Tum partus praematurus is appellandu est, qui intra mensem octavum et nonum mediu prodit, cum placentae incrementum et cohaerenti cum utero minuitur, et foetus, etiam a matre dis junctus, vitam agere potest. Qui partus minim sunt periculosi, nec non cum paucioribus doloribu

t laboribus conjuncti, sanguis quoque ante ejicienum foetum non saepe prorumpit; enixus est breis spatii, citissimeque consequitur saepe causam licientem.

Interdum vero partus, si aliquot hebdomadibus tius opinione acciderit, morbosus et falsus sit, neosse non est, etiamsi et gravidam et medicum adiratione afficiat, dummodo foetus plane sit excul-is et partus ipse facile citoque contingat. Qui irtus non tam inde evenisse videntur, quod giiendi nutriendique impetus in graviditate re aliqua ilde adjutus sit; sed hae res adjuvantes, quibus ictoribus foetus aliis annis alio tempore maturerat, saepe non ita clare et dilucide sunt perspicienie et deducendae. Calidissima illa anni 1811 aeas (de Siebold), qua plurimos et agrorum et ortorum fructus solito longe prius maturatos, immo llinarum ova prius excubita esse inter omnes conat, admirabili est documento.

Quod ad graviditatis tempus, quo abortus accit, attinet, incerta tantum memoriae prodita sunt. ippocrates primos 40 dies ad abortum efficiendum aaxime ait idoneos. In libro, quem jam commemovimus (1), primos quadraginta dies dixit plurimum lere ad fructus. Quod si fructus hos dies transessus esset, illum non amplius abortivum fieri sse, quaecunque res interesset. Tametsi recenores scriptores non eadem sentiunt, tamen Hipocratis opinionem eo esse veram probaverunt,

(1) vol. I. p. 452.

quod et ipsi primos tres graviditatis menses eo esse credunt, quibus plurimi abortus accidant. Cfr Burdachii physiologiam vol. III. pag. 11. et Velpeau traité complet de l'art des accouchemens vol. I pag. 387. Quum tertio et quarto mense placenta excolatur, abortus fit rarius; septimo vero graviditatis mense idem saepius accidit. Quoniam autem hoc tempore foetus ad vitam propriam degendam aptus fit, ut abortu plane deleatur necesse non videtur.

Quibus rebus sexus abortu editorum constituatur, eae non tam certae sunt, praesertim quum primis mensibus omnino sexus non facile cognoscatur. Morgagni et Desormeaux plus femineos quam masculos foetus abortu ejici putant, id quod Lachapelle et Velpeau valde repudiant.

Rieckio auctore sexus infantium in immaturis et praematuris partibus paene eandem quam omnino partus rationem habet.

ABORTUS SYMPTOMATA.

Quum abortum ex omnibus partibus contemplari nobis proposuerimus, supervacaneum non videatur, notas, quas usitatissimo nomine symptomatum nuncupare nobis liceat, cognoscere, quibus abortus indicetur. Haec tamen symptomata ab iis omnino sunt secernenda, quae abortum vel comitantur, vel consequuntur, id quod ad therapeuticen plurimum valet.

Quando abortus propria vocis notione fit, ejus prodromi saepe maxime exigui et quidem eo magis

exigui, quo maturius idem evenit. Abortus, qui post quartum vel septimum graviditatis mensem procedit, se propriis adspectibus denuntiare solet, qui illis partus normalis haud dissimiles dici possunt; serius autem exoriuntur etiam illa signa, quae partum normalem indicant.

Indices abortus imminentis vel partus immaturi sunt: horripilatio, horror et frigus in extremitatibus, cum tremore conjunctum, universus languor, debilitas totius corporis, praecipue graviditate quadam in extremitatibus comitante, prostratio virium, saepius etiam vertigo, syncope, cephalaea, breves somni et idem per somnia gravia tumultuosi, pallor, oculi caligati, lividis annulis circumdati, repentina cessio variorum corruptorum graviditatis statuum, appetitus defectus, lingua obtecta, spiritus male foetens, diarrhoea, tenesmus aut obstructio, inprimis languentes et flaccidae mammae. Respiratio est anxia et palpitatio cordis aegrotam inquietat. Simul etiam graves molestiae in abdomine existunt. Gravida queritur de frigore in eodem et gravitate, de trahentibus lumborum doloribus, qui usque ad femora pervadunt. Impetus etiam in vesicam urinariam animadvertitur et crebra quaedam urinae libido. Abdomen collabitur et emollescit; uterus globose eminet et in variis statibus modo in hanc, modo in illam partem se inclinat. Quae primaria signa foetus emortui ducenda sunt una cum deficientibus infantis motibus et cessante in placenta pulsatione. Praeter haec emanationes evadunt ex vagina, in quibus metrorrhagiae, phlegmatorrhoea et effluvium liquo-

ris amnii numeranda sunt, sicuti dolores partus. Quibus de morbi signis ab nonnullis auctoribus diverse judicatum est. Plerumque haemorrhagiam doloribus antecedere scimus; primum apparent nonnullae sanguinis guttae, sed haud multo post sanguinis effluvium augetur, ut interdum non solum sollicitudinem afferat, sed etiam gravem curandi modum efficiat. Neque vero omni abortui sanguinis effluvium praecedere, nec tum, quando etiam in graviditate haemorrhagia exstiterit, semper abortum consequi constat. Abortus quidem fere semper necessitatem distractionis ovi ab utero imponit; haec vero, quum contractionis facultates uteri jam optime excultae et conformatae sunt, non semper haemorrhagiam efficiet. Quod sanguinis effluentis genus nisi mechanica ratione effici non potest, atque plerumque tum evadere solet, quando causae permoventes vim habent in ovi repentinam et violentam distractionem. Majoris momenti apparet alterum haemorrhagiae genus, quod magis in dynamicis rationibus fundatum videtur. Crebro primis graviditatis mensibus violentam metrorrhagiam abortus antecedere animadvertimus; quamquam ovi conjunctiones inferiores sunt, quam ut ejus distractione haemorrhagia explicari possit; imo etiam, auctore Burns, actus graviditatis impediri potest, antequam fructus in uterum pervenerit, ubi ergo membrana decidua exorta est. Quod si acciderit — e primis post conceptionem hebdomadibus evenire solet — symptomata fere paria iis nominanda sunt quae metrorrhagiam sequuntur. Plerumque hic san-

guis abunde evacuatur et in concreta flocculenta se mutare potest. Quibus haemorrhagiis exceptis, exemplis etiamsi haud multis confirmare possumus, per graviditatem menstruationem non cessare; praeterea ex vagina sanguis effluit atque etiam ex uteri partibus cum ovo non conjunctis.

Ex effluvio liquoris amnii certissime abortum imminentem cognosceres, si liquores ipsos percipiendi data sibi esset potestas. Attamen multis exemplis docetur, artem saepius abortum optime prohibuisse, sive distractae membranae iterum se conjunxerint, cui quidem rei fidem habere non possumus, sive fortasse allantois aspectus incipientis pariendi ictus commoverit.

Dolores in utero a colicis aliisque doloribus sede sua et eodem tempore haemorrhagia, quamquam haud facile, discernendi sunt; praeterea vero cum doloribus conjunctos cognoscimus menses, apud quos dolor sanguini antecedit, dum apud abortum st contrarium. Quibus doloribus omnino deficientibus abortus evenire potest, quin uteri contractiones tanti sint momenti, ut in dolores convertantur. Manuali inquisitione certissime abortus cognosci potest, cujus vero symptomata tum demum perspicua evadunt, quando abortus jam ita est progressus, ut in omni temporis puncto ejus finis sit exspectandus. Praeterea hanc investigationem plerumque mittere praestat, praesertim quum non pro certo habeas, abortum evenire, sed periculum modo immineat, quod praepropera manuum agitatione augeas. Haud desunt observationes, quibus docetur, jam in-

cipientem partum, qui ex dilatatione orificii uteri, ex impetu fructus in collum uteri et praecipue ex vesicae impulsu cognosci poterat, se retulisse et abortum repulsum esse.

Eventus imminentis abortus, partus immaturi et praematuri varius est; vel aspectus evanescunt, qui eum indicare videbantur, vel ovi ac foetus defluvium evitari non potest, praesertim quum proprius liquor amnii effluxerit, ovum aut placenta plerumque disjuncta et foetus sit mortuus.

Abortus e graviditatis tempore et ex ovi statu maxime pendet. Tribus primis mensibus, quibus placenta nondum est conformata, ovum fere semper natura ipsa agente integris membranis abit. Sed placenta jam exculta, rarius ovum integrum ejicitur, nam saepissime divelluntur membranae, foetusque, nisi locus est impedimento, per ipsam naturam expellitur, qui partus secundus eo serius perficitur et ejectioni eo majora sunt adjuncta impedimenta, quo longius graviditas a constituto parturae tempore abest.

Mirandum sane est, abortus omnino saepius fieri apud homines quam apud animalia mammalia; nam menses, qui certis periodis redeunt, qui tamen animalibus omnino non aut non eodem modo proprii sunt, apud feminas graviditate interrupti uterum ratione quadam commutant; tum erecta quoque mulieris forma, magnusque consensus, qui gravidae intercedit inter uterum ceterasque partes, mulieri, ut ita dicam, praedispositionem quandam abortus praebere videntur.

ABORTUS CAUSAE.

Causae, quibus abortus efficiuntur, variae sunt itaque diversae, ut fieri non possit, quin in ordinem quendam redigantur.

I. Primae causae vel ex matre pendent vel in llam vim exercent.

II. Alterae ex foetu nascuntur.

III. Postremae externis momentis procreantur.

Quarum causarum jam Hippocrates quadraginta invenit, quas Ritgen ex ejus scriptis ita collegit: Foetus emortuus, partus putridus, debilitas t partus morbus, imperfecta partus nutritio, vis oetui illata, laceratae ovi membranae, tenues menes ante graviditatem, prima graviditas, tempora raviditatis, nimia gravidarum juventus, arida denaque corporis constitutio, macies, animi deliquia, ebilitas, mala nutrimenta, fames, ciborum fastidium, hlorosis et hydrops, haemorrhagia, menses aut acidentes aut non cessantes, leucorrhoea, galactorhoea, diarrhoea, tenesmus, obstructio, usus remeiorum abortivorum, acrium et acerborum usus reiediorum, niminus alimentorum abusus, animi affectus, onvulsiones, dyspnoea, tormina, coxalgia, uteri itia et quidem metrorrhagia, dilatatio orificii uteri, ydrometra, permagna firmitas et brevitas uteri, inuratio, laevitas gravidi uteri, impedimentum memranaceum in utero, febris, omnino gravidarum iorbi, labor ultra vires, mechanica momenta, quae d graviditatem pertinent, denique anni temporum otestas et tempestatis et frigoris.

Quae ita admonuit Hippocrates, haec omnia recte sese habent; et quamvis explicandi genus nobis non semper placeat, tamen rectissime omnia perspexit.

Nos tamen nostrum ordinem sequentes sic pergamus.

I. Abortus causae ab organismo materno petendae.

Mulieres, quae jam semel abortum fecerunt, iterum gravidae fere eodem quo primum tempore ad abortum inclinant, id quod quaque graviditate valde augetur. Quae abortus causa ab El. de Siebold appellatur consuetudinis vis. Typo facillime assuescit natura, et quae ovo citius evulso interdum in utero remanserunt ulcera, indeque ortae cicatrices, fortasse reliquiae quoque ovi remanentes praedispositionem adjuvare videntur. Hoc abortus genus, quod paene ex se ipso nascitur, ab illo certis periodis ex quibusdam causis ortum capiente plane discernendum est. Prior ille ex eo praecipue oritur, quod graviditatis actio semel interrupta ne in sequentibus quidem graviditatibus longius procedit. Periodicus abortus inde fieri solet, quod organice vel mechanice, ut his verbis tritissimis utamur, sequentes graviditatis progressus impediuntur. Nimis intenta irritabilitas omnium nervorum, quam ob causam quaevis externa vis, quum uteri quoque nervi sint maxime intenti, ut se contrahat facillime, efficit, et plethora sunt saepissime abortus causae. Ple-

ıora quidem nimia cietur abortus, copia sanguinis .l genitalia fluente.

Tum inter dynamicas abortus causas magnus ıfirmarum matrum valetudinum numerus relatus ;t. Qui tamen morbi in genitalibus sedem non ha-:nt, in provocando abortu haud multum valent.

Alia abortus causa est magna corporis infirmi-s, qua foetus minime perfecte nutritur et ovum :igue tantum excolitur, ubi nihil refert, num haec firmitas universali valetudinis et corporis statu, per vitam morbo vel vulnere corporis, an in aviditate demum aut deficiente alimento aut aliis omentis provocata sit. Maximi vero momenti est, ter ceteras abortus causas ad diarrhoeam aliquanto opius accedere. Etsi multi medici, quominus alvi jectioni gravidarum bene consulerent, abstinuerunt nore commoto, ne abortum semper efficiant, diar-oea tamen modo ea conditione abortum parare test, ut cum irritatissimo statu tractus intestino-m, qui per consensum in uterum se confert, con-ncta sit. Tantum vero abest, ut diarrhoea medico :tuenda sit, ut obstructio maxime sit temnenda, ippe quae uterum dynamice et mechanice multo ıgis irritet. Si igitur dulcia purgantia adhiben-', quae partibus minime irritatis effectum habent, abortus fiat, nunquam est timendum. Feminae, ae irregulariter menses suos habent, quibus san-is mensium nimis aut magna aut parva copia ef-it, quae aut nimio aut nullo coitus appetitu utun-', saepissime ad abortum praedispositae sunt. c gravidarum aetas minimum valet; prima gravi-

ditas nimia aut senectute aut juventute gravis ex causa, itidem conceptio vel brevi ante vel inte menstruationem facta, menses inter graviditatem copiose fluentes, nimis aucta mammarum vis indeque ortae lactis secretiones, et graviditas inter lactationem inita. Facillime autem animi quoque motus et vehementer et lente excitantes, prae ceteris terror, ira, stomachus, dolor, moeror, sollicitudo abortum secum ferunt. Burns causam abortus dixit uteri magnam efficaciam; si quidem ceterae corporis partes non cedunt, uterus illum efficere non potest, sed ubi cedunt facilius efficacia mox in extravagantem viam aberrat. Si genitalia vel adjacentes partes non sunt quantopere tantopere par est excultae, abortus vix vitatur, quem cient morbi uteri, inflammatio, haemorrhagiae, degeneratio, relaxatio, fibrarum rigiditas, convulsiones, deformitates, scirrhus, steatoma, sarcoma, polypi, hydrometra, organicae mutationes tubarum Fallopii et praecipue ovariorum, lentitia latorum uteri et rotundorum ligamentorum, denique tumores, permagna vesicae extensio, calculi vesicae, herniae.

II. Abortus causae in foetu ipso positae.

Velpeau auctore abortus plerumque ovi morbos insequitur; sicut fructus, qui, antequam sese omnino expanderunt, pallescunt et ab plantis se discernunt, ovum etiam animalium, simulac vivere desinit, ab utero emitti solet. Inter anomalias fructus tanquam abortus causae vel eae referendae esse mihi videntur, quae foetum et nutriendum et exco-

›ndum, ideoque etiam normalem graviditatis pro-
ressum commorantur; vel eae, quae ad uteri con-
actiones proxima, ut ita dicam, et mechanica ra-
one vim habent. Ad priores referas foetus mortem;
ıa facta fructum et alienum corpus in uterum
gere neque multo post abortum consequi poteris
nimadvertere, quamvis nonnunquam illum etiam
tardari non sit infitiandum. Foetus morbos et
formitates, ut hydrocephalum, hydropem asciten,
drothoracem, inflammationem abdominis, convul-
ones, cordis polypos, inopiam cerebri et cranii
sium, geminos concretos plerumque abortum sub-
qui constat. Ovi membranis in morbos inciden-
us, chorio densando, amnio pariter commutando,
cipiente vel jam perfecta desorganisatione ovi eo-
e convertendo in molam, tumoribus in interiore
centae parte excitatis, eorumque induratione in
ficio uteri, quominus fructus juste excolatur,
pe impeditur et abortus tum apparet. Praeterea
va illa liquoris amnii qualitas et anomalia, quum
hujus liquoris quantitatem spectas, in abortus
sis enumerandis omnino non sunt intermittendae.
erdum liquor amnii nimis acer vel nimis ad
ndum aptus esse potest, qua ex re maxima in
ctum mala redundant. Quando istius copia est
ia, uterus non semper extensionem sustentare
est et ad contractiones suscitatur; et quum ovi
nbranae nimis tenues, facile dirumpuntur at-
abortus anomala ruptura velamentorum foetus
citur. Magna inopia liquoris amnii foetus par-
vehementius cum interiore uteri superficie col-

liduntur, quibus motibus eam excitant et ad contractiones impellunt tali modo, ut abortus inferiore graviditatis aetate itidem contineatur. Vitia funiculi umbilicalis diversa ratione abortus causae animadverti possunt, quum imperfecta ejus formatione nutritio foetus impediatur, in complexibus, in magna funiculi umbilicalis brevitate haud difficile ovum ab utero secernatur. Proprios nodos funiculi raro tantum abortus subsequatur, saepius autem ejus distortiones, quibus vasa nimis constringuntur.

III. Abortus causae extra organismum maternum quaerendae.

Nonnunquam abortus et endemios et epidemios fuisse cognitum est. In palustribus et insalubribus regionibus abortum crebriorem videmus quam in peraridis terris, quam ob rem ruri abortum rarius invenias quam in urbe. Saepissime ejus epidemiam existentiam observaverunt et frigore hiemis praegelido et coeli temperie assidue frigida et humida vel permagno calore temporis aestivi, saepe ingruentibus tempestatibus, in bello atque alibi, quod optime docetur annis 1696, 1778 et 1779, porro violenta Francici regni conversione etc.

Maximi momenti in abortu sunt labores corporis et conquassationes, plerumque proficiscentes ex currendo, saliendo, saltando, abdomine constringendo assiduo vomitu, tussi, vomituritione, singultu, sternutamento, desidendi cupiditate et vesica exoneranda, gravibus oneribus extollendis, intemperanter coëundo per graviditatem, plagis vel ictibus in ab

lomen; deinde causae, quibus irritabilitas vasorum ystematis nimis augetur, quam ob rem nimis viida et alacris actio ejus efficitur. Huc pertinet sus ciborum excitantium et potionum, usura conalefacientium abortivorum et purgantium, aestus orporis post perfrictionem, balnea calida, positiva tiam electricitas. Inter externa momenta ea etiam umeranda puto, quae contundunt et infringunt iritabilitatem et reproductionem reprimunt, veluti nania, syphilis, rhachitis, hysteria, epilepsia, convulones, deliquia animi, continuae vigiliae, habitatio humidis domibus, occupationes, quibus tractandis ravidae humoribus se offerunt, alimenti inopia, jenium, abusus malorum alimentorum, habitanda anusta conclavia.

Quomodo major pars causarum efficax sit, tanm ex eo intelligi potest, quod potissimum gravitatis actionem et perfectionem in materno orgasmo vel quominus ovum se excolat, impediat; m vero uterus hac ratione partum suscipiat et etum emittat.

Quod sequitur ex abortu, de eo sic habe. Abtus semper periculosus vel valetudini inimicissius putandus est, praesertim quum primo graviditis tempore existat, partim propter violentam haeorrhagiam et alias cum ea connexas turbationes, rtim propter uteri contractiones cum labore ac avibus doloribus conjunctas; praecipue quod praesposit ionem reddit ad recentem abortum, qui creo gravissimus, interdum haud sanari potest. Ceum haemorrhagia eo est deterior, quo saepius

gravida abortum passa et debilitata est, quo prior fit abortus, quo fortius causa agit, quo diutius ovum vel reliquiae ejus praecipue primo graviditatis tempore in utero remanent et illius normalem contractionem reprimunt, qua omissa nunquam haemorrhagia omnino sisti poterit. Nonnulli praeterea morbi abortum deteriorem reddere videmus, qui haud raro cum abortu vel ab eo effecti apparent: febrem biliosam, typhum, menses perturbatos, hysteriam, perpetuam corporis infirmitatem, leucorrhoeam, scirrhum, carcinoma et uteri polypos, cachexiam, phthisin, tabem ex abortu exorta saepe animadverterunt.

ABORTUS DIAGNOSIS.

Abortus diagnosis non levior est habenda leviusque tractanda, praesertim quum primis mensibus fieri possit, ut abortum plane non perspicias eumque simplicem sanguinis effusionem esse persuasum habeas. Quam ob causam sanguis ex utero effusus semper diligentissime tractandus est, id quod medicinae forensi utilissimum videtur. Primum est cognoscendum, quae sint abortus causae. Etsi plurimae quidem per se patent, aut propriis notis indicantur, difficillimum tamen est, quod ex aetiologica, ut hac voce utar, ratione pendet accurate perpendere distincteque demonstrare. Saepe dispositionem ad abortum invenimus, quae in universo corporis statu niti videtur, et muliere externam causam nullam offerente, abortum ex interna dispositione prodire accipimus. Saepius vero interna dis-

positio quaevis abesse videtur et mulier ipsa externam vim causam esse contendit, ut hac vitata in alia graviditate et abortum ipsum vitare nobis videamur. Eventus tamen ut utriusque rei contrarium probet, facile fieri potest. Facilis autem tum erit diagnosis, quando organicae anomaliae in maternis genitalibus exstant atque mater dynamicis morbis ut convulsionibus laborat, unde regularis graviditatis progressus impediatur.

ABORTUS PROGNOSIS.

Quod attinet ad abortus prognosin, jam Hippocrates abortum periculosiorem esse cognovit quam partum, quod quidem recentiores auctores negare velint, sed immerito, rati quidem partum immaturi foetus tantum parvum ambitum habentis parturam in minus discrimen et periculum adducere quam partum majoris et jam perfectioris foetus. Saepe feminas abortu defungi animadvertimus, quem etiam nulli morbi subsequuntur, quod tum potissimum accidere solet, quum abortus ex recentioribus causis exoritur, quae jam diu antea in corpore fuere effecere, et praesertim quum mors foetus ei emittendo diutius antecepisset. Casu quodam adductus abortus et majores et graviores dolores commovet et videre possumus, feminam in periculum eo majus vocari et eo graviorem dolorem sustinere, quo longius progressa sit graviditas. Quo saepius horripilationes antecedunt abortum, praecipue primis graviditatis mensibus, quoque longius durant, eo facilius ille consequitur. Tertio mense facillime pro-

dit; tum saepe ovum plane integrum neque divulsis membranis abscedit; alias membrana sola decidua utero restat, ex quo tamen mox parvis particulis ejicitur. Paulo post non eodem sese habet res modo, nam fructus una cum liquore distractorum amniorum in vaginam labitur; interdum ipse funiculus umbilicalis evellitur, postcaque hebdomadibus vel ipsis mensibus praeteritis magnis cum doloribus multoque sanguine effuso e corpore ejicitur. Quae mulier jam abortavit, facillime iterum abortat. Exstant enim exempla, quae plane probant, puellas, quae aliquo modo abortum commoverint indeque graviditatem oppresserint, postea cum viro aliquo ex legibus tam civilibus quam ecclesiasticis conjunctas, quum facinoris illius maxime eas poeniteret, semper abortasse, neque unquam materno gaudio legitimo frui potuisse, quod illegitimum non voluerint.

Abortus, qui celeriter accidit plethoraque efficitur, non eodem periculo fungitur, dummodo justo tempore sanguis provocetur, quo is, qui febrim consequitur, praecipue si febris est intermittens. Qui abortus rigiditate, cicatricibus, morbis uteri efficitur, plerumque impediri nequit; ille tamen nunquam neque ullo modo, quem externa aliqua causa vehementer provocavit, nimisque perturbavit tum totum organismum, tum inter ovum atque uterum connexum, nisi causa citissime removetur, si verus amnii liquor exiit, si foetus vel mortuus est, vel ex laborat morbo, qui nutritionem interrumpat.

CURA.

Cura abortus ad diversas notas referenda est.

I. Ejus est feminae abortus curandus, quae am abortavit.

II. Abortus jam apparens impediendus est, et ibi hoc fieri nequit, pericula sunt tollenda, quae um injusto fructus abscessu conjuncta sunt.

III. Abortus nova in graviditate, antequam pse accidat, praecavendus.

I. Gravidam omnino et animi et corporis mous vitare jube; horizontalem vero corporis et tranuillam posituram impera, quae si necessaria videaur, etiam supra id tempus asservanda est, quo riores abortus accidere soliti sunt. Praeterea aliuantum temporis coitu se abstineat eo maxime empore, quo menses in graviditate accidere solent, t per totum mensem, quo antea abortus factus est; um quamlibet abdominis compressionem evitet, siut quamque occasionem, qua animus valde moveaur. Magnam probet continentiam in victu cultuque; ec tristitiae neque gaudio valde se dedat, et ut ervi omnes recta fruantur actione, caveat, ne perrigescat aut madefiat, aut humida domo aut aëre mmundo habitet. Si gravida facile irritatur magnaue abundat sanguinis copia, cibi potusque inflamnantes vitandi sunt, dum mite nutrientes e plantis arati cibi et refrigerantia remedia locum habent, rae ceteris pulvis aërophorus, saturat. e Kali aut Natro carbon. c. succo citri aut aceto vini, portioes quoque narcoticorum parvae tepidaque balnea.

Quum multae res sanguinem inflammatum esse et magnam ejus copiam in uterum congeri declarent, multi medici venaesectione semper praecaveri abortum contenderunt. Etsi vero saepe hoc remedium probatum est, tamen huc quoque ultra rationis fines processerunt. Ut exemplum unum afferam, ubi vires deficientes vel nimia infirmitas abortum efficiunt, ibi fieri non poterit, ut illud adhibeas. Methodus, quae incitans et roborans dicitur, qua multi superioris temporis medici utebantur, ut infirmitatem corporis tollerent, plane est repudianda neque amplius nostratibus placet. Semper tamen in topicis inflammationibus, uti pneumonia, peritonitide, enteritide, cystitide, non modo venaesectio, sed etiam totus antiphlogisticus apparatus vehementer commendandus est. Febres, quae gravidas tenent, ex uniuscujusque ingenio curantur. Febris vero intermittens primis graviditatis mensibus fere semper abortum producit, nisi febris mox tollitur. Abortu magna corporis infirmitate effecto, quae tamen cum illa per plethoram adducta infirmitate commiscenda non est, prae ceteris haec remedia locum suum habebunt: herba Trifol. fibr., folia Aurant., rad. Gent. rub., lign. Quassiae, extracta amara, Chinin. sulph., cort. Cinnam., Valer., inf. s. extr. Chinae frig. parat. Quodsi credas diaeteticis remediis infirmitatem removere te posse, reponas, quaeso, incitantia et roborantia.

Ubi abortus ea corporis infirmitate provocatur, quae ad corporis immaturitatem et imperfectam conformationem referenda est, in altera graviditate ab-

ortus periculum difficillime tollitur, quod ars nostra haud multum contra hanc infirmitatem valet. Ejusnodi mulieres abortu facto corporibus otium praebeant, longumque per tempus coitu et graviditate se abstineant necesse est, usque dum corpora quantum par est robur et firmitatem consecuta sint. Quando causa abortus est irregularis uteri positio, quam citissime hanc tolle, si omnino tolli potest; in uteri morbi auctores exstiterunt, medicus irritamentum quodvis vitare debet, quod puerperae dolores augere possint, ut graviditatis processus cursum suum teneat. In uteri prolapsu etsi imperfecto pud infirmas feminas jam secundo vel tertio mense bortus accidit, dum gravida de doloribus in cruce rahentibus et pressione ad genitalia queritur. Commendetur statim tranquilla positura horizontalis elato odice et portetur spongia tenuis in vaginam, qua terus sustentetur.

II. Quum abortus prohiberi non possit, miime pericula eum subsequentia quam optime reiovenda et superanda sunt. Emissio igitur ovi et etus naturae ipsi concedenda est et primis graviitatis mensibus praecipue id spectandum, ut ovum tum et integrum decedat, ut tali modo uterus plane contrahat et haemorrhagiae reprimantur. Nisi gravibus haemorrhagiis ovum prius non exsolendum atque absumendum est, aut arte partus juundus. Alias quoque complures voluerunt ut fruus emissio festinaretur, ideoque veteres medici roposuerunt emmenagoga et aristolochiam adhienda esse, pariter ac ea remedia, quibus per par-

tum normali tempore uti solemus, sicut secale cor-nutum et inter graves dolores Opium. Sed quod magnopere dolendum, haec remedia plerumque per-niciosa cognita sunt, quam ob rem naturae potius abortum concedendum esse censemus. In abortu ipso orificio uteri paululum modo aperto et liquo-ribus nondum effusis neque ovo vel foetu mortuo fore, ut fructus integer conservetur, interdum spe-rare licet. Nil praeter animi et corporis tranquilli-tatem et posituram horizontalem adhibendum. Ubi abortus causa sita est in magna vasorum actione gravida constitutionis plethoricae et irritabilis, facie rubra atque incensa, pulsus plenus atque durus, indicata est methodus antiphlogistica. Cum venae sectione conjungantur salia neutra refrigerantia, ni-trum, tartarus dep., emulsiones. Foetu inter prio-rem aliquam graviditatem matris debilitate emortuo medicus det operam, ut foetum roborando materno corpore servet. Mulierum, quae hac de causa ab-ortare solent, ab iterato abortu tutandarum difficul-tas est maxima. Ibi optime lenibus remediis robo-rantibus utendum est, inter quae infuso cort. Cinnam. Meliss., Menthae pip. et opio, intrantibus animi de-liquiis liquore anodyno, naphtha, liq. ammon. succ. Nec minus quies permagna jubenda, gravidae d jus carneum et magno potus appetitu acid. Hall. i decoct. Glyc. Abdomen calidis pannis tegendum sanguinis effluvium inhibendum frigidis cataplasma-tis et injectionibus, quod quidem a compluribus medicis repudiatum, exigua acidorum mineralium dosi, minime autem his remediis, quae uterum a

najores contractiones stimulant. Quum sumendum est, ovum a superiore uteri parte esse revulsum et profluentem sanguinem ad solvendam inferiorem partem adjuturum, hoc in loco adstringentia, ut radix Ratanhae, sunt adhibenda. Mulieres si sensibiles sunt atque debiles, si symptomata spastica nervosaque existunt, dentur antispasmodica, Inf. Chamomill., Castoreum, Opium, Ipecac. in parvis dosibus, Valer., Liq. c. c. succ., commendenturque unguenta cum Opio, Bellad., Hyosc. Quae remedia nonnunquam efficacissima sunt, saepius autem vim plane nullam videmus. Abortu cum febrili excitatione conjuncto administranda tranquillitas, frigidi potus, mollientia, potio Riv., emuls. ex Oleo pap. s. Amygdal., pulv. aëroph., parvae doses Ipecac., ext. Hyosc., Tart. stib. in refr. dosi. Venaesectio, nitrum etc. quod jam supra dictum, tantum plethoricis. Majoribus autem sanguinis profluviis et symptomatibus spasticis ventrem graviter affectum animadvertimus, cujus signum sunt dolores in regione epigastrica, et vomitus vehemens viridis cujusdam materiae. Contra quem spasticum dolorem cum vomitu non sine prospero eventu adhibebis tinct. Opii c. aeth. acet., Moschum, Camphoram, olea aetherea, tinct. Guajâci volatilis. Animi vero deliquiis ad molestias gastricas accedentibus imperanda roborantia et excitantia sine Opio, praecipue tinct. Cinnam., ol. Menth pip., aetheres. Si autem abortus vi aliqua externa commotus est, nihil aliud nobis est faciendum, quam causa nocens citissime removenda et actio reprimenda. Abortum etiam si

tali modo praecavere non possumus, tamen nobis evenit, ut complicationes tollamus. Qui abortus foetus vitio debentur, in his quoque nihil aliud nobis superest, quam ut casibus actui ipsi subjunctis occurramus. Abortu perfecto maximam quietem in lecto commendes, removeas quamlibet animi corporisque excitationem atque exiguam mollemque diaetam praescribas. Abortum haemorrhagia prosequente, quae magnam affert debilitatem, dandi sunt cibi nonnihil corroborantes, jus carneum, vini aliquid, praecipue autem acid. phosphor. et chinin. Aegrota si neglexerit haec praecepta, facillime longe durantes metrorrhagiae, leucorrhoea, uteri prolapsus, chlorosis, hydrops, typhus, hysteria, convulsiones, epilepsia, praedispositio ad abortum, infertilitas exoriuntur.

III. Tertia indicatio saepissime momenti est maximi ad praecavendum novum abortum. Ante intrantem novam graviditatem omnibus rebus est occurrendum, quae iterum abortum provocare possint. Itaque mulieribus iterum atque iterum suadendum est, ut ne amori indulgeant, omnemque conceptionis occasionem evitent. Aegrota se abstineat omnium excitantium ciborum atque potuum et animi affectuum. Si debilitas corporis abortum effecit, danda sunt roborantia, herb. trifol. fibrin., fol. Aurant., rad. Gent., lign. Quassiae, cort. Aurant., Cinnam. et Chinae. Hufeland praesertim balnea martialia commendavit, quae praedispositionem ad abortum efficaciter reprimunt. Si contra menses turbati, prolapsus uteri, polypi, scirrhus, leucorrhoea

articipes erant abortus, id potissimum spectandum st, ut tollantur, priusquam iterum concipiatur. Niiis magna pelvis quando causa erat abortus, facilme postea abortus existere potest; tum nonnulli olebant medici uterum a spongia in vaginam inucta retineri.

Quantumcunque e medicinae forensis ratione e abortu dici potest, equidem me plane abstineo, uia id ipsum, quod Burdach, vir clarissimus, ac de re sentio. Ille enim intercedentem inter irentes et liberos rationem rectissime ita descrisit: »Qua juris conditione parentes et liberi inter : fruantur, tam ex parte materiali quam ex ideali erspiciendum est. Sensum si materialem sequimur, fans existit parentum creatura, nam illorum conrmantibus viribus procreatus, curis studiisque inger conservatus, facultatibus opibusque instructus, bus quibusvis necessariis exornatus, propria est irentum res, quae a nullo in disceptationem vocari tcst, quam ob causam suo jure utuntur parentes, quaestum ex infantibus capiunt. Sed altera ex irte sunt qui generant nil nisi humanitatis organa, ita dicere liceat; non ipsi illi pullos procreant, d genus, quod sequuntur ducens, efficax est per s; procreatio ideo generis est, et cum ipsum quoie generis notionem reddere debeat, jura eadem, iibus cetera omnia membra fruuntur, sibi vindicat, m sui liberi arbitrii semen, etsi non est evolutum, maximi habeatur, postulat. Sic vero parentes odo sunt humanitatem se ipsam explicantem advantes, natura autem, quae eos creavit, ita instru-

xit, ut ex genere colendo summam hauriant voluptatem, quia id vinculum solum, quod singularem hominem cum universo omnium hominum complexu consociat, eum ex miseris angustiis ad elevatiorem evehit vitam. Hoc igitur sensu amor, voluptas, generatio, vita familiaris, gaudium liberis benefacere, ingenia continuo exculta persequi, gratias immortales agere, omnia haec capient gravissimi momenti aliquid et optime inter se cohaerebunt.«

VITA.

Franciscus Hermannus Marggraff, Fran-
isci, privatae scholae directoris, et Eleonorae e
ente Engel filius, natus sum Berolini anni hujus sae-
ıli XIX. Fidem profiteor evangelicam. Parentibus
ptimis superstitibus pio gratoque erga summum numen
nimo gaudeo. Litterarum elementis in mei patris schola
ıstructus, autumno MDCCCXXXIII gymnasium adii
oloniense et a Cel. August receptus sum. Tempore
ıschali a. MDCCCXXXIX superato abiturientium exa-
ine, a rectore magnifico Ill. Mueller inter cives aca-
emicos receptus et a Decano maxime spectabili Ill.
chultz medicinae studiosis adscriptus, hisce interfui
ctionibus:

Ill. Trendelenburg de logice, Ill. Lachmann
e Catullo et Tibullo, Exp. Isensee de anthropologiae
psychologiae elementis, Ill. Lichtenstein de zoo-
gia, Ill. Kunth de botanice, Ill. Weiss de minera-
gia, Ill. Mitscherlich de chemia, Cel. Magnus de
ıysice, Ill. Hecker de encyclopaedia et methodologia
edicinae, Ill. Mueller de anatomia universa, organo-
ım sensuum, physiologia, Ill. Schlemm de osteologia,
lanchnologia, Cel. Mitscherlich de materia medica,
l. Schoenlein de pathologia et therapia, Ill. Jueng-
en de chirurgia, Ill. Wagner de medicina forensi.

Praeterea me docuerunt artem cadavera rite secandi
l. Mueller et Ill. Schlemm, operationes ophthalmia-
icas Exp. Angelstein.

Tempore verno anni MDCCCXLI. civibus universi-
tis literariae Ruperto-Carolinae adscriptus, audivi Ill.
aegelé artem obstetriciam, Ill. Chelius oculi mor-
os, Exp. Posselt infantilis aetatis morbos exponen-

tem. Praeterea scholis clinicis medicis Ill. Puchelt, chirurgicis et ophthalmiatricis Ill. Chelius, obstetriciis Ill. Naegelé interfui.

Eodem tempore anni sequentis Berolinum redii et frequentavi clinicum medicum Ill. Schoenlein, chirurgica et ophthalmiatrica Ill. Juengken et Ill. Dieffenbach, obstetricium Ill. Busch, medico-chirurgicum Cel. Truestedt, policlinicum Cel. Romberg.

Ex mense Octobri ejusdem anni in cohorte quarta legionis imperatoris Alexandri chirurgi militaris munere fungor, duce Cl. Richter, ut reipublicae legibus satisfaciam.

Quibus omnibus viris egregiis, optime de me meritis, quas possum, maximas ago gratias, easque semper habebo.

Jam vero tentaminibus et philosophico et medico absolutis, nec non examine rigoroso rite superato, spero fore, ut dissertatione et thesibus defensis summi in medicina et chirurgia honores in me conferantur.

THESES.

1. Instrumentorum usus in partu difficili saepissime supervacaneus.
2. Partus praematurus sectioni caesareae et perforationi foetus est praeferendus.
3. Generatio aequivoca exstat.
4. Hydrocele tutissime incisione curatur.

NARROW GUTTERS

(1-2 CHARACTERS LOST ON SEVERAL PAGES)